

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 31 maja 2023 r.

ZP-NKWR.431.2.27.2023.TB

Pan
Michał Pikor
Kierownik Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej w Grębolicach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 11 – 12 maja 2023 r. na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu Tomasz Borecki – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Edyta Kamińska – inspektor wojewódzki, przeprowadzili kontrolę kompleksową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Grębolicach przy ul. Zielonej 3, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Ośrodkiem” lub „GOPS”.

Przedmiotem kontroli była ocena organizacji systemu pracy z rodziną w gminie oraz zgodność zatrudnienia asystenta rodziny z wymogami kwalifikacyjnymi, w okresie od 1 maja 2022 r. do 11 maja 2023 r. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 22 grudnia 2022 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2023 r.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 maja 2022 r. do 11 maja 2023 r. funkcję kierownika GOPS sprawował Pan Michał Pikor odpowiedzialny za realizację zadań w ocenianych obszarach.

W zakresie działalności jednostki podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli pod numerem 12. Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego, dokumentacji z akt osobowych potwierdzającej kwalifikacje zawodowe pracowników, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez kierownika GOPS.

W toku przeprowadzonych czynności ustalono:

Uchwałą nr XXVIII/125/2012 Rady Gminy Grębocice z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie wyznaczenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Grębolicach jako

właściwego do realizacji zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny uregulowano przedmiotową kwestię. (dowód: akta kontroli str. 35)

W świetle art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Uchwałą nr XXXV/246/2021 Rady Gminy Grębocice z dnia 27 kwietnia 2021 r. przyjęto Program Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023. Jako cel główny wskazano: *stworzenie optymalnych warunków dla życia i rozwoju dzieci i ich rodzin w Gminie Grębocice oraz tworzenie spójnego systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych*. Określono także cele szczegółowe, dla których przypisano: kierunki działań, wskaźniki, realizatorów i partnerów oraz okres realizacji.

Ośrodek został wyznaczony koordynatorem Programu, a wśród realizatorów i partnerów wymieniono m.in.: GOPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe i służby zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Polkowicach, Policję.

Wójt Gminy Grębocice za pośrednictwem kierownika Ośrodka przygotował roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2022, które zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy, do dnia 31 marca 2023 r. złożył Radzie Gminy Grębocice. W dokumencie zawarto informacje o sposobie realizacji zadań wynikających z ustawy oraz wskazano potrzeby na kolejny rok. (dowód: akta kontroli str. 17-18)

Kierownik GOPS poinformował, że w myśl art. 10 ust. 3 ustawy, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w Gminie zapewniano:

I. Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne:

Na terenie Gminy Grębocice funkcjonował "Punkt konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym, członków ich rodzin oraz sprawców i ofiar przemocy domowej". Dyżury w nim pełnił psycholog, spotkania odbywały się popołudniami w każdy poniedziałek. Od września 2022 r. jego siedziba znajdowała się w GOPS. Do Punktu kierowano osoby wymagające wsparcia lub konsultacji znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. Z jego pomocy korzystały rodziny, w których toczyła się procedura Niebieskie Karty, oraz pozostałe osoby wymagające wsparcia w różnym zakresie terapeutycznym. W przypadku nagłej sytuacji mieszkańcy byli również kierowani do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Polkowicach. Ośrodek współpracował również ze Stowarzyszeniem dla Dzieci i Młodzieży „SZANSA” z Głogowa, które podejmuje zadania związane z przeciwdziałaniem wszelkim rodzajom przemocy wobec dzieci i młodzieży oraz pomaganiem dzieciom krzywdzonym i ich rodzinom.

Ponadto na bieżąco poradnictwa udzielali asystent rodziny i pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku, tj. informacji w zakresie uzyskania pomocy i wsparcia socjalnego, terapeutycznego, prawnego, zdrowotnego, profilaktycznego i w zakresie sprawowania opieki nad małoletnimi. Jednocześnie informowali o możliwości uzyskania świadczeń i wsparcia z innych instytucji, m.in. z ZUS, KRUS, PFRON.

II. Terapie i mediacje:

Kierownik Ośrodka poinformował, że w okresie objętym kontrolą nie prowadzono mediacji z uwagi na brak potrzeb w tym zakresie. Natomiast na terenie Gminy taka forma wsparcia była oferowana w Urzędzie Gminy Grębocice w ramach prowadzonego nieodpłatnego punktu prawnego. Dodatkowo Ośrodek współpracował z Sądem Rejonowym w Głogowie, gdzie również zapewniano pomoc mediatorów. Informacje na ten temat rozpowszechniano na tablicy ogłoszeń, oraz poprzez asystenta rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grębocicach zatrudniał psychologa, do którego kierowano osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej wymagające wsparcia emocjonalnego. W zależności od potrzeb prowadzona była indywidualna terapia. Dyżury psychologa odbywały się co 2 tygodnie w siedzibie Ośrodka w godz. od 8:30 do 11:00.

III. Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne:

W okresie objętym kontrolą Gmina Grębocice zapewniała wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych. Pomocą w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi objęte były dzieci. Pomoc udzielana była ze względu na niepełnosprawność oraz chorobę. W 2022 r. z ww. pomocy skorzystało 2 dzieci. Usługi świadczone były przez pedagoga, logopedę, fizjoterapeutę oraz pielęgniarkę. Objęto nimi wszystkie osoby, które zwróciły się z wnioskiem o udzielenie pomocy i spełniały przesłanki do jej udzielenia.

IV. Pomoc prawną:

Ośrodek zatrudniał na umowę zlecenie radcę prawnego, który świadczył nieodpłatne usługi dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji prawnej. Dyżury prawnika odbywały się co 2 tygodnie w siedzibie GOPS w godz. od 11:00 do 13:00. Wsparcia udzielano w zakresie prawa: rodzinnego, karnego, cywilnego, pracy, ubezpieczeń. Dodatkowo w Urzędzie Gminy Grębocice funkcjonował punkt nieodpłatnych porad prawnych, w którym przyjmowano interesantów w każdy piątek w godz. 11:00 – 15:00.

V. Grupy wsparcia:

Działalność grupy wsparcia została uaktywniona w grudniu 2019 r przez GOPS. Po przeprowadzeniu diagnozy w środowisku przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny, zauważono potrzebę powołania grupy wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością. Wprowadzono dla nich cykliczne spotkania z wykwalifikowanym psychologiem. Przedmiotowa grupa wsparcia miała za zadanie integrować rodziców, pomóc w wymianie doświadczeń, akceptacji niepełnosprawności własnego dziecka. W ramach tych działań Ośrodek chciał zapobiec izolacji tej grupy środowiska. Informacje na temat funkcjonowania grupy wsparcia były na bieżąco umieszczane w mediach społecznościowych GOPS, Urzędu Gminy, oraz w formie ulotek, które zostały przekazane do szkół i przedszkoli na terenie Gminy Grębocice. Oprócz cyklicznych spotkań z psychologiem, członkowie ww. grupy uczestniczyli w warsztatach ceramicznych prowadzonych przez koordynatora Klubu Senior w Rzeczycy, który mieści się w strukturach Ośrodka. *(dowód: akta kontroli str. 19-21, 25-32)*

W świetle art. 10 ust. 1 ustawy, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy. Gmina realizowała cele Programu Wspierania Rodziny, m.in. poprzez współpracę z pracownikami socjalnymi Ośrodka oraz przydzielanie asystenta rodziny rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji, co było zgodne z art. 11 ustawy. Ustalono, że w okresie objętym kontrolą w GOPS zatrudniony był jeden asystent rodziny. Zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy, jego praca nie była łączona z pełnieniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca ta była wykonywana. Asystent rodziny nie prowadził także postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę. Liczba rodzin, z którymi asystent prowadził w tym samym czasie pracę nie przekraczała 15 i realizowana była w miejscu zamieszkania rodziny lub miejscu przez nią wskazanym. *(dowód: akta kontroli str. 18, 36-39)*

Kontrola wybranych akt pracy asystenta z rodziną wykazała, że:

- w przypadku, gdy Ośrodek powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.). Po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, z której wynikała konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik socjalny sporządzał wniosek o powyższą formę wsparcia, a następnie przekazywał go kierownikowi GOPS;
- każdorazowo rodziny pisemnie wyrażały zgodę na współpracę z asystentem rodziny;
- wspieranie rodziny było prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem;

- zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy, dla każdej rodziny opracowano plan pracy z rodziną obejmujący zakres realizowanych działań mających na celu przewycięzenie trudnych sytuacji życiowych, zawierający terminy ich realizacji oraz przewidywane efekty. Plany były każdorazowo podpisywane przez asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego i rodzinę;
- zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy, do zadań asystenta rodziny należy w szczególności dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie jej podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy, tj.: kierownikowi ośrodka pomocy społecznej. Wymóg ten był spełniony. Przedmiotowe dokumenty były każdorazowo pieczętowane i podpisywane przez asystenta rodziny oraz kierownika GOPS.

W okresie objętym kontrolą pracą asystenta rodziny zostało wspartych 14 rodzin. Ponadto w okresie objętym kontrolą, z 4 rodzinami zakończono pracę m.in. z powodu: realizacji planu pracy (1 rodzina), brak współpracy ze strony rodziny (2 rodziny), zmiany miejsca zamieszkania (1 rodzina). Dodatkowo rodzinę tą objęto monitoringiem.

(dowód: akta kontroli str. 36-49)

W świetle art. 176 pkt 3 lit. b oraz pkt 4 lit. c ustawy, do zadań własnych gminy należy organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających oraz finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające. Kierownik GOPS poinformował, że na terenie Gminy Grębocice nie ma rodzin wspierających. Do dnia kontroli nie zgłosiła się żadna rodzina chcąc pełnić tę funkcję. Asystent rodziny oraz pracownicy socjalni na bieżąco promowali przedmiotową formę wsparcia w środowisku lokalnym. Informacja na temat rodzin wspierających widniała również na tablicy ogłoszeń w Ośrodku oraz w mediach społecznościowych GOPS.

(dowód: akta kontroli str. 21, 33)

Zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy, gmina ma obowiązek prowadzić placówkę wsparcia dziennego. W okresie objętym kontrolą tego typu jednostka na terenie Gminy Grębocice nie działała. Kierownik Ośrodka poinformował, że wynika to z braku odpowiedniego lokalu i właściwej liczby połączeń komunikacji publicznej w godzinach popołudniowych.

Organ kontroli powiadomi odrębnym pismem Wójta Gminy Grębocice o braku realizacji zadania własnego w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego i zapewnienia w nich miejsc dla dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 21)

Gmina realizowała zadanie własne w postaci współfinansowania pobytu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w stosunku do 13 dzieci. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ustawy, wydatki ponoszone były odpowiednio w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą w pieczy zastępczej przebywało 13 dzieci z 7 rodzin. Asystenci rodziny nie prowadzili pracy z żadną z ww. rodzin z uwagi na:

- zakończenie współpracy z uwagi na nie realizację planu pracy z rodziną (6 rodzin),
- odmowę współpracy z pracownikiem socjalnym i asystentem rodziny (1 rodzina).

(dowód: akta kontroli str. 55-66)

W okresie objętym kontrolą na stanowisku asystenta rodziny zatrudniona była jedna osoba. Analiza akt osobowych wykazała, że ukończyła ona studia na kierunku pedagogika, tym samym spełniła ona normę art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy oraz przesłanki wskazane w art. 12 ust. 1 pkt 2-5 ustawy.

Zgodnie z art. 176 pkt 2 i pkt 4 lit. b ustawy, asystent rodziny powinien podnosić swoje kwalifikacje zawodowe w ramach szkoleń, a Gmina je finansować. W okresie objętym kontrolą obowiązki te realizowano m.in. poprzez udział w szkoleniach odnoszących się do specyfiki pracy pomocowej.

(dowód: akta kontroli str.18)

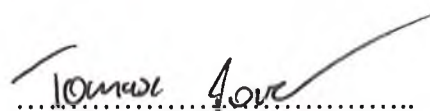
Stosując art. 177 ustawy, w okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował rządowe programy z zakresu wspierania rodziny m.in.: „Program Rodzina 500+”, „Rządowy Program Karty Dużej Rodziny”, „Posiłek w szkole i domu”, „Za życiem”.

(dowód: akta kontroli str.21)

W toku postępowania kontrolnego przeprowadzonego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Grębolicach nie stwierdzono nieprawidłowości w ocenianych obszarach.

Pouczenie

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.).

.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)

Pracownik nieobecny

.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)